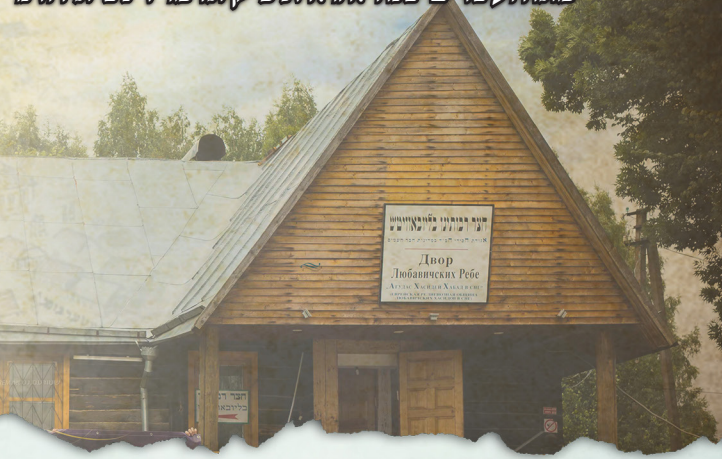

מאה ועשרים שנה לתולדת כ"ק אדמו"ר משיא הורנו

אוצרות ליובאוויטש

עלון פנימי דו-שבועי, עבור תלמידי תומכי תמימים בכל הסניפים

"...הגלות עומדת להסתיים, ועד כדי כך, אז די וועלט טרייסלט זיך שוין אויף מקבל זיין פני משיח צדקנו [= שהעולם כבר מזדעזע לקראת קבלת פני משיח צדקנו]". (ליל ט"ו בשבט תנש"א)

"יובל היא"

כשאדנ"ע גילה את הקץ דת"רס"ז

כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע התבטא פעם (סה"ש תש"א ע' 87), ש"שנת תרס"ג איז געווען בא מיר א פרייליכער יאהר, כידוע" [= שנת תרס"ג היתה אצלי שנה שמחה, כידוע]. וזאת מחמת הגילויים הנפלאים שזכה לראות ולשמע באותה שנה מאביו כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע. כפי שהתבטא (סה"ש תרפ"ג ע' 41): ". מה שראיתי באותה שנה [תרס"ג] מאאמו"ר - אין לשער!"

לרגל יובל מאה ועשרים שנה, נסקור להלן (בקיזור נמרץ, מפני אורך היריעה...) איאלו נקודות מחודש כסלו תרס"ג:

כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע התבטא באזני כ"ק אדמו"ר (סה"ש תרצ"ב ע' 45): "הי"ט כסלו דשנה ההיא [= תרס"ג] שיש לו שם". כך גם סיפר (סה"ש תש"ג ע' ע' 121 - להלן בתרגום ללה"ק): "י"ט כסלו תרס"ג בליובאוויטש, נדחקו לשמוע [את דברי כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, ו] אמר אז הוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק: ניכר שרוצים לשמוע ("הערן"), אך לא לקלוט ("דערהערן")...".

באותה התועודות י"ט כסלו - שנערכה במוצ"ש פ' וישב, כ' כסלו - דיבר כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע רבות אודות 'מות המשיח' וענינם. בין השאר התבטא ('תורת שלום' ע' 22-23): ". עתה בזמן הזה נמצא המס'נ בתוקף יותר על ימי קדם, אשר זהו מצד תוקף הנשמה... ולהיות כן שעתה בימיהו"מ מאיר יותר האור מטעמים הנ"ל, הנה בקל מאד להרגיש את האור כי טוב... וזהו דוקא עתה בזמן ב' אלפים ימיהו"מ שעתה הוא מתגלה האור באופן כזה, שהוא גילוי פנימי התורה כו'. וזהו ענין הגאולה ד"ט כסלו...".

כמו כן, נוסף על הביאור המפורסם אודות ניגון 'ד' בבות², אמר כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע בסעודה זו מאמר ד"ה 'קטנתני³, שבו ביטויים מיוחדים ונפלאים - וכ'טעימה' נצטט את סיום המאמר (ח"ב שם ס"ע צח): ". . . און דאס האט טאקע דער רבי גימניט, השי"ת זאל אפעפענען איטלעכען דיא אייגין זעהען דעם אמת, און דאס ועלין ועט גיויס השי"ת העלפין אז מיא ועט צוקומען צוא דיא העכסטע

מדרי' פון אמת, אפי' מדרי' אמת לאמתו, עס איז קיין זאך ניט פארשטעלט פאר א אידין, מיא קען דער גיין דיא העכסטע מדרי', אבער נאר דורך חסידות אט דא ליגט אלץ, ובפרט דיא ואס האלטן זיך בא דעם רבי'נס קלאמקע קענען אפולע דער גיין, נאר ועלין און הארעווען יעמעלט איז ומצאת אפי' מדרי' הביטול דאין עוד שיאיר למטה ממש, און דער זעהען דעם אלקו' ואס איז איינגויקולט אין דיא גשמיות שהוא בחי' אלקו' ממש כו' [= וזו היתה אמיתיות כוונתו דכ"ק רבנו הגדול נ"ע, שהשי"ת יפקח לכאו"א את עיניו לראות את האמת, (וב) חפץ זה בודאי יעזור השי"ת שיגיעו להמדריגות היותר גבוהות ד'אמת', אפילו מדריגת 'אמת לאמתו', (ד) אין שום דבר המכסה ומסתיר בפני בני", ויכולים להגיע (ולהשיג) המדרגות הכי גבוהות, אבל דוקא ע"י חסידות (כי) בזה נמצא (ו'מונח') הכל, ובפרט אלו (הזוכים להיות) נאחזים "בא דעם רבי'נס קלאמקע" (= בכריח: דלתו של כ"ק רבנו הגדול נ"ע) אשר יכולים להשיג רבות ("קענען אפולע דער גיין"), אלא ש(צריכים) לרצות ולעבוד (= לעמול) ואזי 'ומצאת' אפילו מדריגת הביטול ד'אין עוד' שיאיר למטה ממש, ולראות האלקות ה"עטופה" (= המכוסה) בגשמיות שהוא בחי' אלקות ממש כו', וזהו מה שמבאר בש"ב שהוא עבודת כל אדם, להיות שכל אדם יכול להגיע לזה כו'".

בעת ההיא היה גילוי גדול ונורא, והוא "מאמר אדמו"ר מליובאוויץ לפני יחיד סגולה", כאשר כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע גילה דברים מכבשונו של עולם אודות קץ הגאולה, והתחלת המאמר כמלים 'להבין הקושיא הידועה אם תורת הבעש"ט אמת... שבו ביאר טעם גילוי תורת הבעש"ט בדורות אלו דוקא, כאשר נתגברו חבלי משיח, ומבאר שם את אופן התקרבות הגאולה משנת ת"ק, ועד ה'קץ' דשנת תרס"ו. עיין שם.

1. בהמשך למה שרופיע במהור זה בגל' 48, אודות (חלק מ) חודש תשרי תרס"ג: ואי"ה, עוד חזון למועד להארץ אודות הודושים הבאים (ובחס הביקור בוין בחודשי שבטניסן, שבמחלכו נעק יסודו של 'המשך תער"ב').
2. דפס - בין השאר - בא"ק כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע ח"ב ע' רח ואילך, ובקצה - בתורת שלום' שם ע' 23.
3. (הנחת השומעים נדפסה בסה"מ תרס"ג ד"א ע' קכו ואילך, והנחת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע - שם ח"ב ע' צא ואילך).

"כאשר אני יושב בחדרי סגור..."

התבטאות מופלאה של אדנ"ע על עצמו

"... חב"ד היא השגה דוקא, שהכל יובן ע"י השכל, דלהיות דכליות ענין חב"ד הוא פנימיות דוקא, ופנימיות - הכוונה היא שהכל בהשגה דוקא, גם בכל עניני

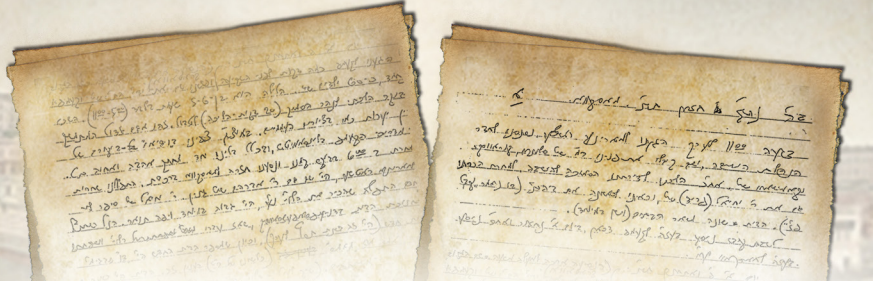
הגבוהים ענינים רוחני' ואלקיים דלית מוח' תפיסא בהון כלל, יכולים להיות בבחי' השגה ממש. הגם שקשה הדבר לאמר, שיש כאלו שלא יאמינו, ויש כאלו שיחשבו שהוא ע"ד ההנהגה דצדיקי פולין, באמת אינו כן, וכל א' מה שחפץ יחשוב, והאמת הוא: כאשר אני יושב בחדרי סגור ולומד איזה דרוש בדא"ח הנני מרגיש עצמות א"ס ממש, שיש לי הכרה בעצמות א"ס באותה שעה, שהנני מציר לעצמי בחי' א"ס, הגם שא"א לומר ציור בא"ס כדכתיב ואל מי תדמווני ואשנה כו' מ"מ כו'. . . הגם שידוע לי אופן שפלותי העצמי ואין חפץ להתנשאות ולהתגאות ח"ו ואחשב אשר שום אדם לא יחשוב עלי זאת כו', וזהו רק מה שדא"ח פועל ההשגה בכל ענינים אלו היותר גבוהי' כו'. והגם שאיתא בספרים שיש עניני' גבוהים אשר בלתי אפשרי שיורגשו בהשגה כמו מציאות הכוורא והוא רק בדרך אמונה, הנה דא"ח פועל שיהי' דוקא בבחי' השגה, לכן הנני אומר כנ"ל בפני כל עם ועדה להיות זהו פועלת ה'דא"ח באמת כו'".

(משיחת י"ט כסלו תרס"ג - לפני מאה ועשרים שנה - 'תורת שלום' ס"ע 24 ואילך)

פנינה

'צוגעקומען
א פערל'

רשימות ורשימים

ימים ראשונים

הצבא ע"י עמידה שעה שלימה במדים מצוחצחים מבלי להזיז יד או רגל... אלא יתחשבו במעמדו ומצבו בהיותו "שוכן בתי חומר", ומה גם שישנו הנסיון ד"הרבה שכנים הרעים עושים", וכיו"ב בשאר העניינים שצריכים להצדיק את הזולת... אבל בכל אופן, צריכים לדעת כולם - הן אלה שהם שלמים, הן אלה שהם במעמד ומצב שקול, מחצה זכיות ומחצה עונות, והן אלה שהם למטה מזה - שלקראת ה"פאראד" מוכרחים כולם להתייצב ("אלע מוון זיך צושטעלן") - שהרי הרבי אמר שבגלות האחרון לא ישאירו אף אחד, כיון שהקב"ה מבעיר את כתלי הגלות, כך שאין איפוא להישאר. זהו מצב ד"מי לה' אלי, "שלוקחים את כל ניצוצות הקדושה, אפילו אלה "האובדים בארץ אשור והנחדים בארץ מצרים"... אבל הצד השווה הוא - שכולם צריכים להמצא, ומצד תכונת נפשם צריכים כולם לעמוד באותה תנועה של אנשי החיל העומדים ב"טור המסדר" - תנועת המסירת נפש וקבלת עול, וכיחד עם זה, מתוך שמחה - כפי שהרבי מוסיף ומטעים, שכאשר אנשי-חיל צועדים ב"פאראד", הולכים הם עם ניגון שמח ("מאָרש") - בכלל ה' הרבי מטבעו (אפילו מצד טבע גופו) שמח ביותר, וגם כאשר מצד כמה סיבות לא ה' מקום לשמחה, ה' משתדל תמיד לצמצם ולהעלים את הדבר, כדי שלא לבלבל את הזולת. זהו איפוא מה שנדרש מאתנו: בין אם נמצאים ב"טור המסדר", ובין אם נמצאים מאחרי, מלפנים או מאחור - צריכים להתאזר עם מעט קבלת עול, "כחודה של מחט" ועם ריבוי שמחה, ובכח זה יבקעו-יפצעו... את שירי ההעלמות... וההסתרים... ויעמידו את עצמם להמקום שמשם יקחו אותנו להמעמד ומצב ד"לכו ונלכה באור הוי"ו".

[כ"ק אדמו"ר שליט"א ציוה לנגן הניגון אני מאמין].

(י"ט כסלו תשי"ד, תו"מ ח"א עמ' 246-243)

1 נראה שיחת י"ט כסלו תרפ"ז ס"ו (סה"ש תרפ"ז ע' 122). תרפ"ח (סה"ש תרפ"ח ע' 7). תרפ"ט ס"א (סה"ש תרפ"ט ע' 63). תרצ"ט ס"ב (סה"ש תרצ"ט ע' 316). סה"ש תש"א ע' 129. וראה גם תורת מנחם - התעודות ה"ח"ח ריש ע' 138. ושי"ת כסלו תשי"ד, תו"מ ח"א עמ' 246-243

להתייצב לצבא, לפאראד עם משיח

ידוע מאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר . . שהולכים אנו לקראת משיח צדקנו ("מ'גייט אָנטקעגן משיח'ן"), וכיון שכן, צריכים להתכונן לכך באופן המתאים. ובהקדים סדר ההכנה ל"פאראד" (מצעד-מסדר צבאי) - שאין זה באופן שתחילה מופיע ראש הצבא ("קאָמאַנדיר-אין-טשיף"), ולאחריו הולכים ומתקבצים לאט לאט מפקדי הצבא וכל החיילים, אלא הסדר הוא להיפך - שלכל לראש מקבצים המפקדים את כל החיילים לדרגותיהם: "פרייוועט" (טוראי), "קאָרפאָראַל" (רב טוראי), "סאָרדזשענדיט" (סמל), וכיו"ב, וכאשר רואים שכולם עומדים מוכנים, במדים מצוחצחים וכו', באופן המתאים לשביעות רצונו של ראש הצבא, אזי מודיעים לראש הצבא שכל אנשי הצבא מוכנים, ואז יוצא ראש הצבא, ומתחיל ה"פאראד" של הצבא, להפקת רצון ראש הצבא, שמביע "יישר כח", "נחת רוח לפני שאמרת: ונעשה רצוני". אמנם, כמה דברים אמורים שדורשים את כל הדקדוקים כו' - בנוגע לאנשי-החיל הבריאים שעומדים על משמרתם; אבל איש-חיל שנפצע במלחמה ואושפז בבית-חולים, וצריך עדיין לחזור לאיתנו, כך שאינו יכול ללבוש את המדים, ואינו יכול לעמוד על רגליו משך זמן ארוך - מצטרף הוא והולך לאחרי ראש הצבא. אך, גם בשעה שגופו פצוע, וצריך להתרפא ולשוב לאיתנו - הרי מצד נפשו, עומד גם הוא באותה תכונה של קבלת-עול שדורש ראש הצבא מכל אנשי הצבא הבריאים. וככל הדברים האלה וככל החזיון הזה - בנוגע אלינו: כיון שהרבי אמר שהולכים אנו לקראת משיח צדקנו - עלינו להתכונן למעמד שבו יבוא המלך הגדול ויסקור את כל "צבאות השם", כל בני".

ובכן: אלה שהם "בריאים", כמ"ש "תמים תהי' עם ה' אלקיך", היינו שהוא שלם בקיום כל רמ"ח מצות עשה שכנגד רמ"ח אברים, ובשמירת כל שס"ה מצות לא תעשה שכנגד שס"ה גידים - עומדים הם ב"טור המסדר" ("אין סטראַץ"), ומדקדקים על אופן עמידתם בכל פרטי הדקדוקים ("מיט אַלע פּיטשעווקעס") שיהיו ראויים לביאת המלך;

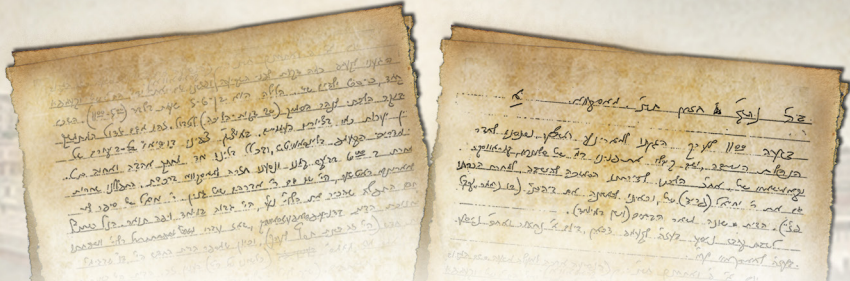
אמנם, כאשר ישנו מי שמצד כמה סיבות "נפצע" ע"י הסט"א (הצד שכנגד) בא' מאבריו, בא' מרמ"ח מ"ע או בא' ממש"ה מל"ת - שגם אז אין לו ליפול ברוחו ולהתייאש, כיון שישנה ההבטחה ש"לא ידח ממנו נידח", ו"הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה" "שמביאה רפואה לעולם" - ממנו לא יתבעו להקדים ולהתכונן לבואו של שר

אוצרות גאולה

"לדפוק על השולחן ולצעוק..."

"... בנוגע לחיוב דכאו"א מיישראל ללמוד כל התורה כולה - מבואר בהלכות ת"ת שיכול להיות "בלגלוג זה או בגלגול אחר". אמנם בימינו אלה, סוף זמן הגלות, בסמיכות ממש לגאולה האמיתית והשלימה - אי אפשר לסמוך על גלגול אחר... ויתירה מזו: אי אפשר לסמוך על הרגע שלאח"ז, שהרי יתכן שמשיח צדקנו יבוא ברגע זה ממש! - צריכים רק לדפוק על השולחן ולצעוק "דאלאי גלות"..."

מערכת "אוצרות ליובאוויטש"

רשימות ורשמים

מלחמת רוסיה-אוקראינה [טז]

"מיום שהותחלה המלחמה הרי אין יום עובר שלא ידברו בדבר ביאת משיח"
(רשימת אדמו"ר מוהרי"צ אודות אביו אדנ"ע - תורת שלום (מהדורת תשע"ט) עמ' 277)

סימנה את סוף שלטונו. הקיסר נמלט מן המדינה. השלטון הרפובליקני שקם לאחר מכן שם קץ לקיסרות הגרמנית.

נציגי השלטון הגרמני החדש חתמו ב-11 לנובמבר (ז' כסלו תרע"ט) על הסכם הכניעה מול מדינות ההסכמה, והתחייבו לעזוב תוך שבועיים את כל שטחי הכיבוש! בעקבות יציאת הגרמנים מאוקראינה נחלש מיידית השלטון האוקראיני הזמני ופרצה מלחמת האזרחים, שנמשכה עד 1920, כאשר הבולשביקים הצליחו לבסס בכרזותאליות חסרת תקדים את שלטונם החדש.

המלחמה הרוחנית נגד הגרמנים

בספר השיחות 'תורת שלום'¹⁰ ישנן התבטאויות נדירות שאמר הרבי הרש"ב לבנו הרבי הרי"צ בימים הראשונים למלה"ע הראשונה. להלן דברים שאמר בט"ו מנחם אב, בתוך השבוע הראשון למלחמה:

"יום ו' עש"ט, ט"ו מנ"א, הואיל להגיד דא"ח כדרכו... בעת סעודת הערב"י הובאה המכ"ע [= המכתב-עת - העיתון] ונקראה¹² לפניו, ונהנה מהאוליטימאטום האנגלי לאשכנזי, ואמר, שזה יחליש כח ההתנשאות האשכנזי¹³. ואף כי הוא בטבעו כעין עשוי לבלי חת, אבל זה יגרום לו הכנעה במעט, אף כי בלי ספק לא בנקל¹⁴ יופרד ממעשיו המשוערים¹⁵ מראש".

כעבור כמה ימים נשמעה מפי הרבי הרש"ב התבטאות נדירה¹⁶ על הממד השמימי המסתתר מאחורי צעדיהם של המלכים המעורבים במלחמה:

"כל מלך גדול, כמו מדינתנו ואנגליא וצרפת ואשכנז בודאי יש להם שרים¹⁷. אודות המדינות הקטנות אינו יודע¹⁸ בבירור ואינו חושב שיהיה [= שיש] להם שר פרטי, אבל המלכים והמדינות הגדולות בודאי יש להם שרים, וחושב¹⁹ אשר המלכים או מנהיגי המדינות²⁰ (כמו צרפת ואמריקא²¹) בודאי מרגישים כח השרים שלהם, כלומר, זיי שטעלן א סאך [= הם סומכים ("בוניים")] הרבה על תקפם וגבורתם העצמי, מלבד כוחם הפרטי בריבוי חיל וכסף תועפות וכלי זיין הרבה וכל העניינים הסבוכים בזה, כי אם בעצם ענינים שהוא מלך רוסיא, או מנהיג צרפתי, אשר הכח הלוה הוא הרגש הכח פנימי שלו, מה שלמעלה מכחות גשמיים המורכבים מעניינים גשמיים כמו אנשי חיל וכלי זיין והדומה, והוא הוא כח השר²² שלו המשפיע בו הכח והגבורה והתוקף במאד מאד בלתי משוער כלל²³".

הרבי אמר אז דברים מופלאים שביטאו את הסתכלות הרוחנית על האירועים הסוערים, ובשתיים: א. הציפיה לגאולה. ב. הצורך להתפלל בשלומה של מלכות, להצלחת הצאר, בעיקר על רקע העובדה שהאוייב הינו גרמניה, שיש בה דמיון לצרפת בראשות נפוליון²⁴ מבחינת הנזק הרוחני:

"יום ג', י"ט מנ"א, בעת טיול - המשך הדיבורים [על המאורעות]- אמר, כי הרב רלו"י [= רבי לוי יצחק] מברדיטשוב חיכה על משיח²⁵, והיה שולח בכל עת את משמשו לראות אם הולך משיח, ואומרים 'העולם' וכן מפורסם, אשר בהיכל שהשיג הוא (רלו"י הנ"ל זצ"ל) כבר הלך משיח להתגלות, אמנם רבינו ז"ל (הכוונה על רבינו הגדול אדמו"ר הזקן זצוק"ל) שידע ביחוד (בבירור) שעוד לא הגיעה העת, לכן הסכים ושאף וחיכה להצלחת מדינתנו, כפי הטעם שכותב, אשר הממשלה הזאת דמדינתנו טובה גדולה לאחינו בני ישראל, ה' עליהם יחיו, ברוחניות, ופעל מעלה שיעליו מלכנו ומדינתנו דווקא, וכידוע מענין תקיעת שופר שלו בר"ה שלפני שנת המלחמה (כלומר, בשנה זו גופא כסופה היתה המלחמה) שהצליח בזה נגד אחד מגדולי הרביים שהיה על צד המנגדים דווקא כנדוע²⁶.

וסיים הרבי הרש"ב:

"ואנחנו לא נדע - - בד"כ²⁷ הוא²⁸ עקבות משיחא, לכן עלינו לקוות לאור כי טוב, ואשר יקיים²⁹ (יקוימו) היעודים האמורים לנו מפי נביאי ד', אשר לא יוסיפו ללחום עוד, ושלוש יהיה על המדינות לעד".

מבטו הרוחני של הרבי הרש"ב נ"ע על מלחמת העולם הראשונה

אנו מביאים בזה סקירה אודות המהלכים העיקריים במלחמת העולם הראשונה, כרקע לאירועים בימינו, ואת התייחסותו המרתקת של הרבי נ"ע למדינות הלוחמות, ולמשמעות הרוחנית של המלחמה - מתוך "ליובאוויטש העיירה של חב"ד"

באביב 1914 וחורף 1915 (תשרי-אדר של שנת תרע"ה) כבשו הכוחות הרוסיים שטחים נרחבים במזרח גאליציה האוסטרית (מערב אוקראינה כיום). מתקפת הנגד של צבאות גרמניה ואוסטריה ("מעצמות המרכז") בחזית המזרח, החלה במאי 1915 [אייר תרע"ה] בגזרת גורליצה-טרנוב שבפולין. בחודשים יולי-ספטמבר [תמוז תרע"ה - תשרי תרע"ו], נערכה מיתקפה גרמנית-אוסטרית נרחבת לאורך החזית, מליטא שבצפון ועד בוקובינה (שמרכזה - צ'רנובין) שבדרום, ובה נכבשו פולין הקונגרסאית², וולין, ליטא ורוסיה הלבנה (ביילורוסיה) המערבית. כמו-כן, הוחזרה גאליציה המזרחית לשלטון האוסטרים. לרוסים היו כשלונות גדולים בשדה הקרב באוגוסט (חודש אב תרע"ה).

כך, בתוך כמחצית השנה, מצאו את עצמם 2,200,000 יהודים מתוך יהודי רוסיה תחת שלטון אוסטרו-גרמני.

בפולין הסמוכה הכריזו גרמניה ואוסטריה בנובמבר 1916 (חשוון תרע"ז) על הקמת ממלכה פולנית בשטחי פולין הנמצאים בשליטתם, לראשונה מאז חלוקת פולין (השלישית) ב-1795.³

ב-9 במארס 1917 (ט"ו אדר תרע"ז) אירעה ברוסיה המהפכה הראשונה ("מהפכת פברואר"⁴) שבה הופל שלטון הצאר. בחודש יולי 1917 (תמוז תרע"ז) ניסתה הממשלה הרוסית החדשה (ממשלת קרנסקי) שוב את כוחה מול הגרמנים, אך נכשלה כשלון חרוץ.

כעבור כמה חודשים, ב-7-9 בנובמבר 1917 (כ"ב-כ"ד חשוון תרע"ח) התרחשה המהפכה השנייה ("מהפכת אוקטובר"⁵) שבה תפסו הבולשביקים את השלטון בכח מידי הסוציאל-דמוקראטים (קרנסקי). לנין דגל בהפסקה מיידית של המלחמה, ובתחילת דצמבר 1917 (כסלו תרע"ח) נחתם הסכם שביתת נשק בין הבולשביקים לגרמנים.

מאוחר יותר, ב-3 למארס 1918 (י"ט אדר תרע"ח), נחתם 'שלום ברסט-ליטובסק'⁶ בין ממשלת הבולשביקים בראשותו של לנין ובין שרי החוץ של 'מדינות-המרכז', ובו ויתרה רוסיה על פולין, אוקראינה, ליטא ועוד, שהיו אמורות להיות בעתיד מדינות עצמאיות⁷. בינתיים נשארו שטחים אלו תחת כיבושה הצבאי של גרמניה. כמיליון חיילים גרמנים עדיין נכחו בשטחי הכיבוש באוקראינה, וברוב שטחי ליטא ובלרוסיה. באוקראינה התבסס שלטונם של הגרמנים ושלטון אוקראיני פעל כסדרו, והיה כפוף לגרמנים. ולפי שעה היה המצב רגוע, מבלי שניתן יהיה לשער את החורבן הצפוי לבוא על אוקראינה בעקבות מלחמת האזרחים⁸.

באזורי ליטא ובלרוסיה לא נשמרה היציבות, ולמרות ההסכם האמור, או שמא דווקא בגללו, המשיכו הגרמנים בהדרגה את התקדמותם בבלרוסיה⁹, באזורים הסמוכים לרוסיה, כל משך קיץ 1918 (תרע"ח), כנראה כדי לקבוע עובדות בשטח לקראת הסדר עתידי, שידון במעמדם של מדינות אלו. בכמה אזורים הורכב גם ממשל מקומי זמני, כבאוקראינה.

כניסתה של ארה"ב למלחמה ב-1917 נתנה את אותותיה במאמץ המלחמתי נגד הגרמנים, ובסופו של דבר נחלשו הגרמנים וביקשו להגיע להסדר מול מדינות ההסכמה. אלה לא היו מוכנות לכך, כל זמן שהקיסר הגרמני עומד בראש המדינה. אזרחי גרמניה איבדו את נאמנותם לקיסר, לאחר האבידות הגדולות שהביאה המלחמה. העם מאס בו, ורסן השלטון נשמט ממנו. ב-21 לאוקטובר 1918 (ט"ו חשוון תרע"ט) התמרד הצי הגרמני נגד פקודת הקיסר לניהול קרב נוסף, ועובדה זו

רשימות ורשמים

1. גרמניה, אוסטריה והונגריה (הקיסרות האוסטרו-הונגרית) וטורקיה (האימפריה העות'מאנית) ובלגיה, לעומת "מדינת ההסכמה" - רוסיה, בריטניה ומושבותיה (= מדינות שתחת חסותה), צרפת ומושבותיה, איטליה וארה"ב.
2. שהיתה רק במעמד של דוכסות (שהוכללה ברוסיה) על פי הסכמי וינה משנת 1815.
3. מתוך 'האטלס ההיסטורי' - עם ישראל' עמ' 210.
4. על פי הלוח הויליאמי שהיה נהוג אז ברוסיה - ראה "בתוך הגולה" עמ' 140. וראה 'העבר' חוברת כ' עמ' 243, על רשמיו של עזר שלמור או ב'חדרים' ב'ליובאוויטש' - מבושרת מהפכת פברואר, כפי שתקבלה ב'ליובאוויטש' היהודית והנכרית.
5. ראה בעניין הקודמת.
6. וראה 'אגרות קודש' - מודרש"ב חלק א' עמ' תצ, מכתב מרוסטוב מתאריך כ"ח באדר (שבוע וחצי לאחר ההסכם), שבו כותב כי ב'ליובאוויטש' סברה הנהלת הישיבה לעבד בעקבותיו את העברת הישיבה מ'ליובאוויטש' לתמול הגיעו טלגרמה מ'ליובאוויטש' כאשר אפשר שהמצב נתחלף - ממתונים על תשובה... כפי הנראה כוונתם על חתימת השלום, ואיני יודע אם יש לטמון על זה".
7. אך רק פולין הצליחה לממש את עצמאותה לאחר תום מלחמה קשה, שפרצה כעבור שנה, מול הבולשביקים (האדומים) מצד אחד והאוקראינים (הלבנים) מצד שני.
8. מלחמת האזרחים התנהלה בעיקר באוקראינה, עקב התמרמרות האזרחים על ההסכם הרוע שהביאו הבולשביקים, שבו 'נמכרו' האזרחים לשלטונם (הזמני) של הגרמנים, וכן על איבוד הכבוד הלאומי בהפסדם של שטחים כה גדולים וחשובים, זאת, מלבד המרד של מלנגרי המהפכה ב'לובשביקים, הן מצד תומכי השלטון הקודם (הצארי), והן מצד האוקראינים שונאי הרוסים.
9. ראה גם המובא להלן עמ' 447-446 מיומנו של הרב ג'ייקובסון, אודות המצב בחורף תרע"ח (1918): "...הרוסים האדומים הפסיקו לחלום ומלכות אשכנז הלכה וכבשה בכל מרחבי רוסיה, ביחוד במקום מושב היהודים... התקרבות האשכנזים למחוז אודסה..."
10. עמ' 202 ואילך.
11. יום ה', ליל ט"ו מנחם אב.
12. והקוראה.
13. ב-4 באוגוסט ("ב' מנחם אב), לאחר פלישת הגרמנים בבלגיה (הצעד הראשון במלחמה, שהיה מיועד לסלול את הדרך לכיבוש צרפת) הציב הבריטים אולטימטום בפני הגרמנים - להודיע עד הצות הלילה ללונדון על הוצאת כוחותיהם מבלגיה, משלא נענתה, הכריזה בריטניה מלחמה על גרמניה. אולטימטום זה הפתיע והבעים מאד את הגרמנים שציפו משום מה שהבריטים יישארו נייטרלים במלחמה. במידה מסויימת, התערבות בריטניה הפכה את המלחמה למלחמה עולמית (עוד לפני התערבותה המאוחרת של ארה"ב), אך באותה מידה גידה היתה (כנראה) הסיבה לניצחון על הגרמנים. משכך, מובנת קוראת רוחו של הרב רש"ב מהאולטימטום: נראה כי

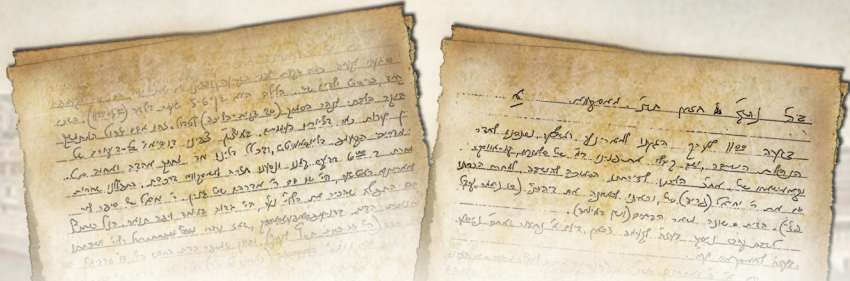
15. = המתוכננים.
16. שם, עמ' 204.
17. שבעים שרים שבעולם העליון, הממונים כביכול על העמים בעולם הזה. [וראה (באופן אחר) "בר קודש" עמ' 10.19 על הקשר בין המלכים (כולל- שרי המלוכה) למלוכות של המלך העליון, הקב"ה].
18. הרבי הרי"צ מצטט את אביו כלשון נסתר, וכן להלן.
19. = וסבור.
20. מהדגשה זו אנו למדים שענין השרים שלמעלה, שייך גם למנהיגי המדינות כיום, למרות שבשלה מלוכה מן העולם (ברוב רובן של המדינות).
21. מעניין האזכור של אמריקה כאן (בימייה הראשונים של מלה"ע) בקשר למלחמה, כשאיש לא שיער (גם לא האמריקאים עצמם) שהם עתידים להיות שותפים למלחמה!
22. העליון.
23. שלא לפי התכנית שהיתה מראש, על פי גודל הצבא וכי' - כפי שמוסבר בהמשך הדברים, עיי"ש.
24. ראה "ליובאוויטש וחיליה" עמ' 98: "שאמר [הרב רש"ב] בשמחת תורה תרע"ו בפירוש: 'ויהלם הוא בבחינת נפוליון'.
25. מהדמשך מוכן שהכוונה היא לתקופת מלחמת נפוליון, וכפי שמוסבר על הויכוח שהיה בין צדיק הדור, מי צריך לנצח במלחמה זו - ראה לכל המובא כאן בענין זה, ב'המסע האחרון' (מנוהרי"ן) עמ' 67 ואילך. ושי"ש. נראה מהדברים שלפנינו שהרלו"צ מבכרדיטשוב לא היה צד במחלוקת זו, אלא ראה בכך סימן לביאת המשח ביקור.
26. ראה בהרחבה ב'המסע האחרון' שבהערה הקודמת.
27. בדרך כלל (כללות). דהיינו: באופן כללי.
28. כעת.
29. כנראה מילולית מאדויש: 'ס' זאל מקויים ווערן'. ולכן בא כלשון יחיד.

כך נראתה ליובאוויטש בחיי אדמו"ר הזקן!

זה - מעין תמונה שצולמה באותה שנה. כידוע, הסתלקות אדה"ז היתה קשורה בכריחה המפורסמת מליאדי בגלל התקרבות הצרפתים. בימינו, כאשר מלחמה שבעבר היתה נראית כנחלת העבר הופכת להיות לצערנו למציאות מבעיתה בשנת תשפ"ג, בערך באותם אזורים - יש משמעות מיוחדת לתמונה זו שמחיה את התקופה ההיא, ומזכירה בהמחשה את הבטחתו-נבואתו של אדמו"ר הזקן אודות מפלת נפוליון. אגב, אדה"ז ביקר ב'ליובאוויטש' שלוש פעמים, כמובא ומתואר בשיחות כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע.

בקשר לכ"ד טבת הקרב ובא, יום ההילולא של כ"ק אדה"ז, אנו מביאים בזה תמונה של ציור עתיק (שהגיעה אלינו על ידי הרב גבריאל שי' גורדון) של העיירה ליובאוויטש בשנת תקע"ב (1812), בתקופה שלפני מפלת הצרפתים בתחילת תקע"ג. בציור נראים חיילים צרפתיים בשטח ה'חצר', שנתיים לפני בוא אדמו"ר האמצעי לעיירה וייסוד מרכז חסידות חב"ד לדורות. ישיבת "תומכי תמימים" נבנתה כעבור כ-90 שנה על השטח הזה (בערך). יצויין כי בעבר תמונות מסוג זה שימשו כתחליף מלא לתצלום המודרני; כך שניתן לראות בציור

רשימות ורשמים

שיר של יום

בהיותנו בשנת השמונים לפרסום ספרו הראשון של הרבי "היום יום", בחודש ניסן תש"ג, אנו מגישים בזה פתגם נבחר, לעידוד הבנת הפתגמים לאשורם ולעומקם, מתוך הספר "היום יום לעם".

מהי חסידות/דרכי החסידות

כד טבת

הסתלקות אדמו"ר הגקן היתה בכפר פלענא במוצאי שבת-קדש פרשת 'שמות' תקע"ג (1812), ומנוחתו-כבוד בעיר האדיץ⁷⁷.

סבי הרבי מהר"ש שאל את אביו ה"צמח-צדק": מה רצה הסבא⁷⁸ ב'דרכי החסידות', ומה רצה ב'חסידות'⁷⁹. ענה לו ה"צמח-צדק":

המשמעות של 'דרכי החסידות' היא, שכל החסידים יהיו כמו משפחה אחת, על-פי התורה⁸⁰, באהבה. 'חסידות' היא חיות - החסיד צריך להחזיר חיות [בנפשו] ולהאיר את הכל, גם את הלא-טוב שבנפשו; יש לדעת על הלא-טוב הקים בנפשו, כפי שהוא, וזאת, על-מנת לתקן את המצב.

77. שבאוקראינה.

78. = אדמו"ר הזקן.

79. = למה התכוון כאשר דרש מהחסידים עיסוק בתורת החסידות והליכה בדרכי החסידות.

80. להיות כמו משפחה אחת באהבה, אך בכפוף לדיני התורה המזהירים את האנשים והנשים על הצורך בצניעות במפגש ביניהם.

תורה חדשה

מאתי תצא

"החלצו" שנאמר בחנוכה!

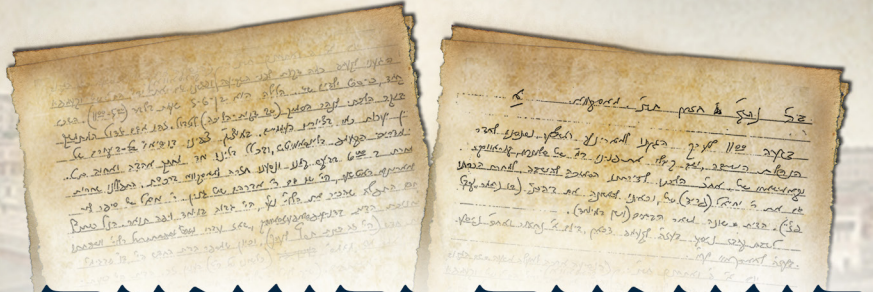
הקשורים באמירת המאמר, וכן מעשיות מעניינות אודות עבודה שמצד 'פניות').

נצטט בזה קטע קצר מתוך המאמר (ע' ג), כ'טעימה':

"... דזהו ההפרש בין הקדושה ולהבדיל בין הקליפה, דבקדושה הוא ביטול ואחדות, וכתוב ואהבת לרעך כמוך, ואמר רבינו נ"ע דואהבת לרעך כמוך הוא הכלי לואהבת את הוי' אלקיך... . העבודה הוא לעלות בשליבות בתפלה מדרגא לדרגא לבחי' ומדרי' שמע ישראל, והעבודה בפועל בכל היום בחי' ומדרי' ואהבת, הנה ההקדמה לזה הוא מצות ואהבת לרעך כמוך... ."

לימי חנוכה דאזלינן מינייהו, י"ל קונטרס ד"ה 'נר חנוכה' - ש"פ מקץ, שבת חנוכה תרצ"ד, והוא תדפיס נוסף מסה"מ החדש שבהכנה לדפוס (שני המאמרים הראשונים נדפסו בחודש תשרי השתא).

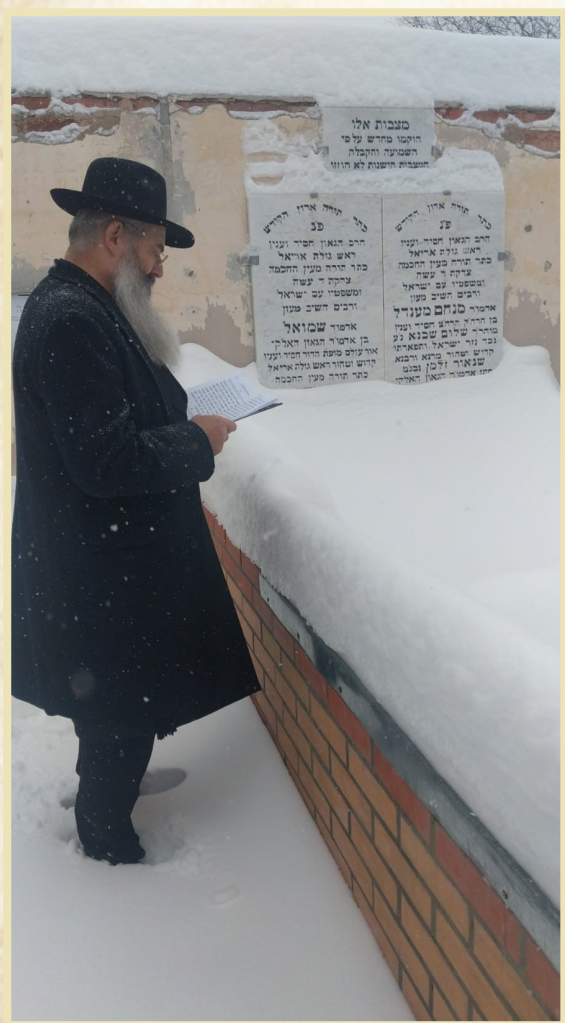
המאמר - ש"מיוסד על ד"ה 'וידבר משה גו' החלצו' תרנ"ט", דבר שאינו רגיל במאמרים שבתקופת חנוכה - נדפס לראשונה ע"פ גוכתי"ק (משא"כ בהדפסתו הראשונה בשנת תש"ט, כ'הוספה' לקונטרס 'החלצו' - ולאח"ז בסה"מ תרנ"ט ע' רסט ואילך), ובתוספת מכתבי הרה"ח ר' יחזקאל פייגין הי"ד - אודות המאורעות

רשימות ורשמים

ליובאוויטש עכשיו

אוהל רבותינו נשיאינו עטוף בשלג - הרב אהרן קנייבסקי. ערב י"ט כסלו תשפ"ג

התמונות באדיבות השליח הרב גבריאל שי' גורדון, מנהל ארגון "ליובאוויטש - רוסיה - המקומות הקדושים"

גליון זה מוקדש

לזכות החייל בצבאות ה'

מנחם מענדל ב"ר אהרן שי' פורסט

למלאת לו ג' שנים לאורך ימים ושנים טובות

ולרגל האפשרענעש

י"ג טבת תשפ"ג